

απόψεις

Και πάλι για τους φόρους υπέρ τρίτων

Προ ολίγων μηνών η Στήλη είχε ξανασχοληθεί με τα βάρη υπέρ τρίτων και την πρόθεση των δανειστών μας αρχικά αυτά να καταγραφούν και ακολούθως κατά την πλειονότητά τους να καταργηθούν¹.

Αυτό που έχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε ως «φόρους υπέρ τρίτων» συνιστά ένα πλέγμα φόρων, δασμών, τελών, εισφορών, δικαιωμάτων και οικονομικών βαρών, το οποίο άρχισε να θεσπίζεται από την Πολιτεία ήδη από τη δεκαετία του 1920 και μέχρι σήμερα διατηρείται και αυξάνεται. Κύριο χαρακτηριστικό του πλέγματος αυτού είναι ότι απαρτίζεται από επιμέρους αυτοτελή βάρη που επιβαρύνουν μεμονωμένες κοινωνικές ομάδες και συναλλαγές και τα οποία εισπράττονται υπέρ διαφόρων εποπτευόμενων φορέων (ιδίως νομικά πρόσωπα δημοσίου ή/και ιδιωτικού δικαίου). Τα βάρη αυτά εισπράττονται, είτε απευθείας από τους φορείς αυτούς, είτε αποδίδονται σε αυτούς μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Άλλα έχουν τον χαρακτήρα φόρου, άλλα συνιστούν γενικότερα οικονομικά βάρη. Το φαινόμενο των βαρών υπέρ τρίτων είναι τόσο πολυσιχιδές, ώστε ακόμη και τώρα, μετά από πολύμηνες προσπάθειες, η πλήρης καταγραφή τους δεν έχει καταστεί δυνατή, με περαιτέρω συνέπεια να είναι αδύνατος ο ακριβής υπολογισμός της επιβάρυνσής τους στις τελικές τιμές, καθώς και στο κόστος των συναλλαγών. Έτσι, η Πολιτεία σήμερα, αδυνατεί να εκτιμήσει εκτός από το συνολικό ύψος των επιβαρύνσεων, τη δικαιολογητική τους βάση, το κόστος επιβολής και είσπραξής τους και τέλος την συνολική επιβάρυνση της Αγοράς και της Οικονομίας από την ύπαρξή τους. Άλλωστε, ο πολυσιχιδής χαρακτήρας των βαρών αυτών αντανakλά τον τρόπο, με τον οποίο ασκήθηκε η εξουσία κατά τον τελευταίο σχεδόν αιώνα (1920-2015). Κάθε επιμέρους βάρος υπέρ τρίτου συνιστά το προϊόν της πίεσης που υπέστη η Πολιτεία, από κάποια συγκεκριμένη ομάδα. Αντανakλά τον ατελή και απρόσφορο τρόπο άσκησης πολιτικών κράτους πρόνοιας. Όποια ομάδα εδώ και έναν αιώνα πίεζε για κάποια κοινωνική ή άλλη παροχή, κατά σύστημα λάμβανε ως αντάλλαγμα τη θέσπιση ενός βάρους υπέρ της. Έτσι σήμερα, αντί να έχουμε δημιουργήσει ισχυρά και με ασφάλεια χρηματοδοτούμενα ασφαλιστικά ταμεία, καθώς και κοινωνικές παροχές θεσπισμένες με γενικό τρόπο, οι οποίες να καλύπτουν το σύνολο της κοινωνίας, αφενός αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο να μην γνωρίζουμε την έκταση και το βάθος των αποσπασματικών αυτών ρυθμίσεων και αφετέρου δεχόμαστε πιέσεις από τους δανειστές μας για την κατάργησή τους. Κατάργηση, όμως, που αντί να ομαλοποιήσει την κατάσταση, αντίθετα θα επιφέρει μεγάλη περαιτέρω καθίζηση στα ασφαλιστικά ταμεία, αφού πολλά από τα βάρη αυτά εξυπηρετούν και στηρίζουν την οικονομική λειτουργία τους.

¹ Βλ. Δ.Φ.Ν. 2013, σελ. 737 επ.

απόψεις

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στη λίστα των βαρών υπέρ τρίτων περιλαμβάνονται:

- Για το Ταμείο Νομικών:
 - δικαιώματα από δημοσιεύσεις καταστατικών εταιριών ή τροποποιήσεις (0,5% επί του κεφαλαίου κάθε εμπορικής εταιρίας, εκτός Α.Ε. και ΕΠΕ),
 - δικαιώματα στις εισπραττόμενες χρηματικές ποινές (4,5%),
 - δικαστικό ένσημο (20%),
 - δικαιώματα σε συμβολαιογραφικές πράξεις (1,3%, 0,325% 0,65% κατά περίπτωση).
- Για το Ταμείο Υγείας Δικηγόρων Επαρχιών:
 - Δικαίωμα στις χρηματικές ποινές (1,25%).
- Για το ΤΣΜΕΔΕ:
 - ποσοστό στον προϋπολογισμό πάσης φύσεως τεχνικών έργων και οικοδομικών, με εξαίρεση τα έργα του Δημοσίου (1%),
 - ποσοστό στην αξία των εισαγόμενων μηχανημάτων για έργα οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών και λιμενικών (1%),
 - ποσοστό επί των πιστοποιήσεων παντός δημοσίου έργου (1%).
- Για το Ταμείο Πρόνοιας Επικουρικής Ασφάλισης Ιπποδρομιών:
 - ποσοστό επί αμοιβαίου στοιχήματα (0,5%),
 - ποσοστό επί ανεξαργύρων δελτίων (10%).
- Για το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιριών Πετρελαιοειδών:
 - ποσοστό επί του κύκλου εργασιών των εταιριών πετρελαίου (1%).
- Για το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού ΕΥΔΑΠ:
 - ποσοστό για κάθε είδους προμήθεια της ΕΥΔΑΠ (1%),
 - ποσοστό για κάθε λογαριασμό υδροληψίας (1%).
- Για το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Χημικών:
 - 0,01 ευρώ για κάθε 11 παραγόμενους τόνους τσιμέντου,
 - 0,01 ευρώ για κάθε 170 κιλά διατιθέμενου οιονοπνεύματος,
 - 0,01 ευρώ για κάθε 170 κιλά παραγόμενης ζύμης,
 - 0,01 ευρώ για κάθε 8 τόνους παραγόμενων οξέων.
- Για το ΤΑΔΚΥ:
 - κράτηση στην αξία των εκτελούμενων έργων με εργολαβία και για δημοπράτηση προμηθευμένων υλικών από τους ΟΤΑ (2%),
 - κράτηση στα καταβαλλόμενα από τους ΟΤΑ ενοίκια (2%).
- Για το Ταμείο Πρόνοιας Κληρικών:
 - εισφορά 4% σε αποδείξεις δαπανών και η εισφορά στα κεριά.
- Για το Ταμείο Πρόνοιας προσωπικού εταιριών τσιμέντου:
 - 2% στην τιμή πώλησης του τσιμέντου.
- Για το Ταμείο Πρόνοιας δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων:
 - 2% στα ενοίκια δήμων, δημοτικών ιδρυμάτων και σε έργα.
- Για το Επικουρικό Ταμείο Αρτοποιιών:
 - 0,40 ευρώ για κάθε 25 κιλά αλεύρι.

Επομένως, το ερώτημα που προκύπτει είναι εύλογο. Ο δημοσιονομικός εκσυγχρονισμός καθώς και η προσπάθεια αναδιάρθρωσης της χώρας απαιτούν την κατάργηση όλων αυτών των αποσπασματικών ρυθμίσεων. Όμως, τα έσοδα από αυτές, που κυρίως στηρίζουν τα ήδη πολύπαθα ασφαλιστικά ταμεία, πώς θα αναπληρωθούν;

Ασπασία Μάλλιου